

**MICRO-ONDERNEMERS EN DE
IMPACT VAN DE COVID-19-CRISIS:
OPEN BRIEF VOOR EEN
INCLUSIEF HERSTEL**

APRIL 2020

DE VOORWAARDEN VOOR EEN INCLUSIEF HERSTEL

Ondernemers in precare situaties en met weinig middelen ondersteunen om de crisis te overleven, zodat een economisch herstel mogelijk is.

Micro-ondernemers vertegenwoordigen meer dan 80% van de ondernemingen actief in België en stellen een aanzienlijk deel van de Belgische werknemers tewerk.

Allereerst verwelkomen we de inzet van de overheid en haar reactievermogen om zelfstandigen en ondernemingen in België te helpen het hoofd te bieden aan de corona-maatregelen.

De steunmaatregelen van de overheid zijn noodzakelijk, maar vaak onvoldoende, vooral voor micro-ondernemers in precare situaties. Daarom willen we hier een reeks voorstellen doen om de huidige steunmaatregelen te verbeteren en een inclusief herstelplan op te stellen, dat álle ondernemingen in België ten goede komt, ook de micro- en kleine ondernemingen.

DEZE NOTA OMVAT:

- P.3: Een overzicht van de gevolgen van de huidige crisis voor micro-ondernemers;
- P.4: Een presentatie van het steunprogramma van microStart;
- P.7: Het belang van de steun van onze privé- en publieke partners;
- P.7: Onze voorstellen om de toegang tot de steunmaatregelen te verbeteren;
- P.9: De voorwaarden voor een inclusief herstel.

1. Een ingrijpende crisis, een ongekende impact op zelfstandigen

Micro-ondernemers, zelfstandigen, zelfstandigen in bijberoep worden, zoals de meeste bedrijven, zwaar getroffen door de crisis. Onder hen is er een categorie die de impact nog harder voelt dan anderen: de zelfstandigen met een laag inkomen, die noch de cashflow, noch voldoende eigen vermogen hebben om de plotse (en voor de meesten van hen totale) stopzetting van hun activiteit het hoofd te bieden en op te vangen. Deze ondernemers zijn voornamelijk het doelpubliek aan wie microStart financiering en ondersteuning biedt.

Onze klanten hebben een laag opleidingsniveau, hebben geen toegang tot klassieke bankkredieten en ondervinden moeilijkheden met administratieve procedures en formaliteiten. De impact van de crisis is des te sterker voor hen omdat:

- Hun bedrijf meestal recent is opgestart;
- Ze meestal actief zijn in de sectoren die geconfronteerd worden met de COVID-19-maatregelen (handel, horeca, persoonlijke dienstverlening, enz.);
- Ze geen persoonlijk spaargeld hebben;
- Ze niet altijd in staat zijn om toegang te krijgen tot de verschillende regelingen die de overheid voorziet om de crisis het hoofd te bieden.

Al vanaf de eerste week van de lockdown hebben de adviseurs en vrijwilligers (coaches) van microStart individueel telefonisch contact opgenomen met alle ondernemers die door microStart gefinancierd en gesteund worden om:

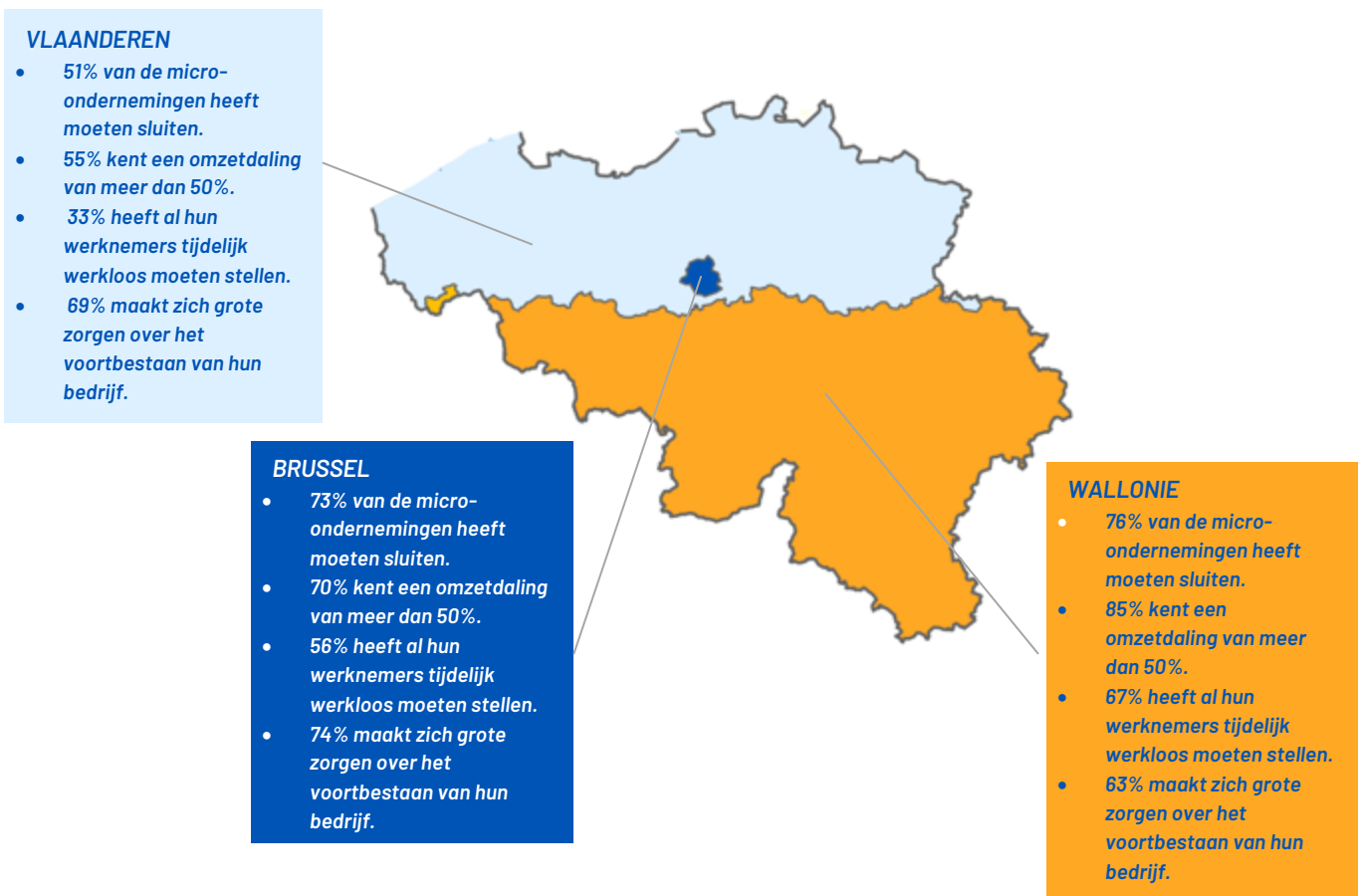
- De balans op te maken van hun situatie;
- Hen te adviseren, o.a. over de beschikbare steunmaatregelen van de overheid en hoe deze aan te vragen;
- Hen oplossingen te bieden die aangepast zijn aan hun financiële situatie (uitstel van betaling, crisiskredieten).

Midden april werden 2900 individuele telefoongesprekken gevoerd met micro-ondernemers die gefinancierd en/of begeleid werden door microStart. Met de steun van Accenture werden deze interviews aangevuld met een online-enquête, uitgevoerd tussen 13 en 28 april, bij ongeveer 350 micro-ondernemers die door microStart worden begeleid (prospects) of gefinancierd (klanten). Van onze klanten heeft $\frac{2}{3}$ zijn bedrijf moeten sluiten en 70% schat dat zijn omzet met meer dan 50% is gedaald. 69% van de respondenten is zeer of uiterst bezorgd over het overleven van hun zaak in de komende 6 weken. $\frac{1}{3}$ van deze micro-ondernemers heeft personeel en 64% heeft hen tijdelijk werkloos moeten stellen.

Micro-ondernemers worden het meest getroffen door de crisis. De overgrote meerderheid heeft de omzet in één maand tijd met meer dan 50% zien dalen (tegenover -30% op nationaal niveau volgens de enquête van Beci/SNI/UWE/Unizo/Voka).

In Wallonië voelen de micro-ondernemers de impact van de crisis het hardst.

2. Het actieplan van microStart

Gezien de moeilijkheden die micro-ondernemers ondervinden mobiliseert microStart zich door een ondersteuningsplan op te stellen, zijn partners te benaderen en de overheid op te roepen ervoor te zorgen dat kleine ondernemers met een laag inkomen niet worden vergeten door het overheidsbeleid, in de blinde hoek tussen de werknemers en de KMO's.

2.1. Noodmaatregelen

Vanaf 16 maart heeft microStart haar activiteiten volledig op afstand georganiseerd om alle klanten en alle personen die aanspraak kunnen doen op de diensten van microStart, te blijven verwelkomen, financieren, begeleiden en adviseren.

Gedurende deze periode was de prioriteit natuurlijk om mensen in staat te stellen de schok van de onderbreking of drastische vermindering van de activiteit te dragen, en om situaties van materiële nood te voorkomen.

*Op 1,5 maand
+ 3200 behandelde
telefoongesprekken,
+ 475 deelnemers
aan de webinars,
35%
geherstructureerde
kredieten.
Bijna 250 000€ aan
uitbetaalde
crisiskredieten.*

Sinds 18 maart zijn in deze opzet 6 specifieke maatregelen genomen:

- Openen van een telefonische hulplijn en een toegewijd e-mailadres;
- Individuele coaching op afstand voor alle mensen die door microStart werden gefinancierd;
- Het organiseren van wekelijkse webinars om zo veel mogelijk ondernemers te informeren over beschikbare steunmaatregelen;
- Een versnelde procedure voor uitstel van afbetaling en herstructurering;
- Een mogelijkheid tot crisiskrediet (gefinancierd door microStart), aangevuld met een erelening (in eerste instantie met steun van Funds For Good);
- Regelmatig e-mailen naar al onze klanten, medewerkers en vrijwilligers.

2.2. Het herstelplan van microStart

Het herstel van de activiteiten, en algemener het economisch herstel na de lockdown, is het onderwerp waarover ondernemers zich het meeste zorgen maken. De meeste van onze klanten zijn bang dat ze na deze lockdown-periode hun activiteiten niet meer kunnen hervatten, en bijna 60% is bang dat ze niet genoeg geld zullen hebben om de maandelijkse kosten te betalen en/of de bedrijfscontinuïteit te verzekeren. Voor veel van hen zal de heropstart een volledige heropbouw van het werkkapitaal vereisen, aangevuld door de bestaande schulden (kredieten, huur, belastingen of sociale bijdragen). Voor anderen betekent het een aanpassing van hun activiteit of de oprichting van een nieuwe onderneming. Onder deze voorwaarden zal de toegang tot eigen vermogen of, bij gebrek daaraan, tot quasi-eigen vermogen, alsook een versterkte ondersteuning en begeleiding, de sleutel tot het herstel zijn.

In die context heeft microStart geanticipeerd op de behoeften van micro-ondernemers en een 2-fasenplan ontwikkeld:

OM UIT DE CRISIS TE KOMEN

VAN 01/06 TOT 30/09

RELAUNCH

Ereleningen die **automatisch worden verstrekt** voor elk microkrediet

KREDIET

Tot € 12.000 + € 3.000

Microkrediet* aan de gebruikelijke voorwaarden

Erelening** aan **0%** (zonder garantie)

BEGELEIDING

- ▶ Thematische webinars:
 - het online promoten van uw bedrijf
 - uw commerciële strategie voor na het einde van de crisis
- ▶ Individuele coaching **op afstand**
- ▶ **Online** groepsopleidingen

+ 600
begunstigden

NA DE CRISIS

VANAF 01/10

GROWTH

Hogere leningen om uw activiteit een extra boost te geven

KREDIET

Tot € 20.000 + € 5.000

Microkrediet* aan de gebruikelijke voorwaarden

Erelening** aan **0%** (zonder garantie)

BEGELEIDING

- ▶ **Intensieve** individuele coaching
- ▶ Thematische webinars
- ▶ Groepsopleidingen in onze kantoren

+ 1000
begunstigden

De steun van privé- en publieke partners is de sleutel tot de uitvoering van dit ambitieus plan. Het moet ook gepaard gaan met een ambitieus overheidsbeleid ter ondersteuning van zelfstandig ondernemerschap om de heropstart van de ondernemers met een laag inkomen mogelijk te maken.

microstart.be

3. microStart heeft de steun van haar privé- en publieke partners nodig

**+ 30%
omzetsdaling
+ 35% uitstel van
betalingen**

microStart wordt ook sterk geraakt door de crisis, door de waarschijnlijke daling van de microkredietproductie die een invloed zal hebben op de autofinancieringscapaciteit van het bedrijf, maar ook door het grotere risico dat zal voortvloeien uit de moeilijke situatie waarin veel micro-ondernemers zich zullen bevinden.

Het plan om de activiteiten van de ondernemers gesteund door microStart te stimuleren vereist extra financiële middelen waarover het nog niet beschikt. microStart rekent dan ook op de steun van zijn financiële partners.

Sommige van hen, te beginnen met BNP Paribas Fortis, Funds For Good, Degroof Petercam en de Bernheim Foundation, hebben hun bijdrage aan het herstelplan van microStart al bevestigd. Zij dragen bij aan de oprichting van een ereleningfonds en helpen de tools te versterken die nodig zijn om micro-ondernemers te ondersteunen. De herfinanciering van de microkredietlijnen wordt ook volledig verzekerd door BNP Paribas Fortis.

Massale steun van het geheel van de publieke en privé financiële partners is echter essentieel om de financiering van ereleningen te waarborgen en/of om garantieoplossingen te kunnen bieden.

- De noden van het ereleningfonds worden geschat op 2,2 miljoen euro voor de komende maanden. Bijna 25% van deze behoeften werden reeds gedekt.
- Als microfinancieringsinstelling wil microStart ook kunnen beschikken over federale en/of regionale staatswaarborgmechanismen. Deze waarborg is nodig om onze kredietlijnen die we van onze bankpartner hebben geleend veilig te stellen en om de microkredieten van onze reeds actieve klanten te kunnen herfinancieren en te herstructureren. Dit wordt niet gedekt door de EaSI 2-garantie van het Europees Investeringsfonds, maar is wel essentieel om micro-ondernemers financieel te ondersteunen en hun herstel mogelijk te maken.

Deelname aan de oprichting van een ereleningfonds.

Het openstellen van de staatswaarborgen voor microfinancieringsinstellingen.

4. Onze voorstellen om de toegang tot de steunmaatregelen te verbeteren

Micro-ondernemers behoren overal in België tot de meest kwetsbare en meest getroffen van de Covid-19-crisis. Voor een groot aantal van hen dekt de steun in het beste geval een deel van hun privé-uitgaven (overbruggingsrecht, als vervangingsinkomen) en/of een deel van hun beroepskosten (regionale premie variërend van 1.500 tot 5.000 euro, afhankelijk van regio, sector en statuut). Bovendien komen sommige ondernemers niet in aanmerking voor deze crisissteun. Wij vragen dat de volgende maatregelen worden genomen om zoveel mogelijk zelfstandigen te helpen:

microstart.be

7

4.1. Uitbreiding van de regionale premies tot alle betrokken sectoren, ongeacht het zelfstandigenstatuut

40% van de micro-ondernemers gesteund door microStart zijn starters.

Kinesisten, B2B schoonmaak-bedrijven... hebben geen recht op de regionale hinderpremies.

Wij vragen dat de coronapremies niet alleen worden gereserveerd voor de sectoren die verplicht moesten sluiten. Veel bedrijven worden getroffen omdat hun leveranciers ook gesloten zijn, omdat klanten hun bestellingen hebben geannuleerd of deze drastisch verminderd zijn, omdat social distancing niet mogelijk is, enz. Ook pre-starters worden getroffen omdat zij hun zaak uiteindelijk niet konden opstarten.

Sommigen krijgen geen premie omdat ze zijn vrijgesteld van bijdragen na een onderbreking van de activiteit in 2019, een moeilijkere start dan verwacht kenden of omdat ze van statuut zijn veranderd (van bijberoep naar hoofdberoep na het gebruik van de maatregel "Springplank naar zelfstandige").

Tot slot vragen wij om de beslissing om premies toe te kennen te automatiseren. Momenteel gebeurt een deel van de beslissingen geval per geval en handmatig, wat leidt tot zeer lange antwoordtijden en soms tot vragen voor aanvullende informatie na meer dan 20 dagen. Sommige regionale overheden hebben hiervoor maatregelen genomen, maar deze blijven onvoldoende.

4.2. Het bedrag van de premies verhogen

De premie is éénmalig en dekt in sommige gevallen niet alle vaste kosten van zelfstandigen, ook al is de lockdown wegens de gezondheids crisis sinds de aankondiging van deze premies twee keer verlengd. **Een maatregel die al gedeeltelijk door de Vlaamse regering is genomen nl. een dagvergoeding van 160€ betaald vanaf 5 april, zou als voorbeeld kunnen dienen voor de andere gewesten.**

De vaste kosten van de ondervraagde micro-ondernemers bedragen gemiddeld 2600€/m. Bij ¼ van deze ondernemers bedragen ze meer dan 5000€/m.

4.3. De maatregel "Springplank naar zelfstandige" verlengen

Wij pleiten voor een **verlenging van de springplankmaatregel met evenveel maanden als de duur van de crisis**, met inbegrip van de perioden van lockdown en versoepeling. Dit om te voorkomen dat sommige ondernemers niet in staat zijn om hun pril bedrijf te herstarten en dus hun ondernemingsproject zouden opgeven. Bovendien komen deze starters niet in aanmerking voor de meeste steunmaatregelen.

4.4. Verlenging van het moratorium op faillissementen tot eind december 2020

De verschillende reeds uitgevoerde onderzoeken, waaronder Unizo/BECI/VOKA/UWE/SNI, tonen aan dat gedurende de lockdown 40% van de ondernemers bang was voor faillissementsituaties. **Dit cijfer stijgt tot 69% als we enkel rekening houden met de micro-ondernemers ondervraagd door microStart en Accenture.**

4.5. Maatregelen voor professionele huur

50% van de ondervraagde micro-ondernemers geeft aan dat zij financiële steun nodig hebben om hun professionele huur te betalen.

Veel zelfstandigen, zoals bijna 70% van de micro-ondernemers ondersteunt door microStart, dienen ondanks de crisis, de huurkosten te dragen om hun bedrijf te behouden. Het komt er dus op aan om de gemeenten aan te moedigen maatregelen te nemen met betrekking tot **professionele huur: afschaffing van de onroerende voorheffing en door de overheid geïnde huurgelden.** Een maatregel die bijvoorbeeld gedeeltelijk door de gemeente Brussel wordt uitgevoerd.

5. Voorwaarden ter voorbereiding van een inclusief herstel

5.1. Micro-ondernemers eigen vermogen verschaffen om hun herstel voor te bereiden

De geschatte middelen om het herstel te waarborgen zijn 12.000€/ondernemer.

MAAR: 70% van de micro-ondernemers bij microStart leeft onder de armoedegrens en 16% is geregistreerd bij de NBB (en dus bancair uitgesloten).

De ereleningen die microStart aanbiedt zullen niet voldoende zijn om de financiële behoeften op te vangen voor de herstart van ondernemers in precaire situaties. Deze laatste beschikken niet over persoonlijk spaargeld of voldoende thesaurie dat ze kunnen mobiliseren. Zij zijn ook uitgesloten van het traditionele banksysteem en genieten daarom niet van de staatsgarantie of van andere steunmaatregelen voor hun sector.

Met de volle overtuiging dat het om een essentiële maatregel gaat zonder dewelke zelfstandige activiteiten van sociaal en financieel geïsoleerde personen volledig zullen verdwijnen, dringen we daarom aan **op een herstartpremie van 4 000€ voor alle zelfstandigen, ongeacht hun statuut of activiteitensector, voor zover deze reeds actief waren op 18 maart 2020.**

5.2. Vrijstelling van belasting en sociale bijdragen

Het lijkt ons belangrijk om bepaalde maatregelen die tijdens de lockdown genomen zijn te handhaven, met name de mogelijkheid tot vrijstelling van sociale bijdragen, belastingen, en flexibiliteit voor de btw-betalingen gedurende de herstelperiode, en dit voor elke zelfstandige.

De bevrozing van de werkgeversbijdrage voor het eerste jaar voor de aanwerving van personeel (bovenop de eerste aanwerving) zou dezelfde ondernemers ook kunnen aanmoedigen om opnieuw personeel in dienst te nemen.

*1/3 van de micro-
ondernemers
gesteund door
microStart heeft
personeel.
64% daarvan
heeft deze tijdelijk
werkloos moeten
stellen.*

5.3. Het oprichten van een onderneming als integratiefactor behouden

Om de integratie van een zo groot mogelijk aantal mensen uit kwetsbare groepen te bevorderen, in het bijzonder van kandidaat-ondernemers die voor de lockdown overwogen hun eigen job te creëren, pleiten wij ervoor het ondernemerschap te promoten als een vector van inclusie en dat de Overheden hiervoor volgende maatregelen nemen:

- **Het versterken van de maatregel "Springplank naar zelfstandige" en de duurtijd ervan verlengen naar 24 maanden om de oprichting van ondernemingen door werkzoekenden te bevorderen**
- **Het automatisch behouden van integratie-inkomen voor OCMW-begunstigden gedurende de oprichting van hun onderneming en de eerste 12 maanden van hun activiteit**
- **Het ondersteunen van organisaties ter begeleiding van de creatie en ontwikkeling van ondernemingen**
- **Het aanmoedigen en versterken van mogelijkheden tot premies, beurzen en financiële ondersteuning**

